

Važnost informativnog rada s mladima

Smjernica Mreže za aktivaciju mladih

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Ova publikacija je isključiva odgovornost Udruge Zamisli.

Kontakt korisnika za više informacija o publikaciji i projektu:

Udruga Zamisli
Avenija Marina Držića 71/A
10 000 Zagreb
mob.: 091 594 72 88
<https://zamisli.hr/>

Kontakti za više informacija o EU fondovima:

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
Miramarska cesta 22, 10 000 Zagreb
tel. 01 6400 600
fax. 01 6400 600
fondovi@mrrfeu.hr
<https://razvoj.gov.hr/>
www.strukturnifondovi.hr

VAŽNOST INFORMATIVNOG
RADA S MLADIMA

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Smjernica

Važnost informativnog rada s mladima

Sadržaj

1. UVOD	1
2. TEORIJSKI PREGLED	3
2.1. EU KONTEKST	3
2.1.1. Zakonodavni okvir i upravljanje	5
2.2. INDIKATORI NACIONALNE POLITIKE INFORMIRANJA MLADIH	7
2.3. SUVREMENI KONTEKST INFORMATIVNOG RADA S MLADIMA	10
2.3.1. Važnost profesionalnog osoblja u informativnom radu s mladima	11
2.4. HRVATSKI KONTEKST	13
2.4.1. Zakonodavni okvir	14
3. PROBLEMI	17
4. PRIMJERI DOBRE PRAKSE IZ HRVATSKE	22
4.1. PRONI, Centar za socijalno podučavanje Osijek, Regionalni info-centar za mlade Osijek	22
4.2. INFO ZONA; Regionalni info-centar za mlade Split	23
4.3. Eurodesk mreža u Hrvatskoj	24
4.4. Najučinkovitije metode koje provode ICM-ovi u Hrvatskoj	25
5. ZAKLJUČAK	26
6. PREPORUKE	27
6.1. Preporuke za donositelje odluka	27
6.2. Preporuke za udruge	27
7. POPIS PRILOGA:	28
8. LITERATURA	30

1. UVOD

Rad u području informiranja i savjetovanja mladih¹ na europskoj razini ima dugogodišnju tradiciju razvijanja i djelovanja. Prvi informativni centri za mlade (ICM) pojavili su se u Zapadnoj Europi 60-ih godina 20.stoljeća (Marek i Rupkus, 2015). Osnovani su se iz potreba i velikog zahtjeva mladih za informativnom podrškom koja im pruža pouzdane i točne informacije u neformalnom i prijateljskom okruženju (Cangelosi, 2010).²

Što je informativni rad s mladima?

Informiranje i savjetovanje mladih uključuje raznolike aktivnosti i vrste usluga. Najkraće ga možemo definirati kao pružanje *youth friendly* informacije u prijateljskom, neformalnom okruženju **za mlade ljude i s mladim ljudima**. Ono ima i važnu preventivnu društvenu funkciju jer poduzima **preventivne mjere** koje se tiču društvenih problema s kojima se mladi suočavaju (Sildnik i Simon, 2020).³

Zašto je bitan informativni rad s mladima?

Informiranje i savjetovanje mladih polazi od prava mladih na potpunu i pouzdanu informaciju koja je priznata u mnogim najvažnijim europskim dokumentima i rezolucijama Vijeća EU-a. Ovo područje rada s mladima iznimno je važno za osobni i profesionalni razvoj mlade osobe. Kvalitetna informacija pomaže mladima u donošenju važnih odluka, potiče njihovu samostalnost, pomaže na njihovom putu prema odrastanju, potiče njihovo kritičko mišljenje, digitalne i medijske kompetencije te aktivno sudjelovanje u društvu. Također živimo u digitaliziranim društvima u kojima su mladi preplavljeni ogromnom količinom dostupnih informacija u virtualnom svijetu, posebice lažnih vijesti i treba im podrška stručnjaka da dođu do informacije koja je njima bitna (Sildnik i Simon, 2020).⁴

Što uključuje informativni rad s mladima?

Opći rad u području informiranja mladih uključuje širok spektar aktivnosti i usluga koje se mogu provoditi u različitim okruženjima i mjestima. Ono uključuje: "informiranje, savjetovanje, pružanje potpore, podučavanje, mentoriranje, umrežavanje te upućivanje na

¹ Spominje se u literaturi kao „Youth information work“ ili „Youth information and counselling“

² prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

³ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

⁴ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

specijalizirane usluge s ciljem uključivanja i osnaživanja mladih ljudi.”⁵ Informiranje se može odvijati u fizičkom prostoru, na terenu i virtualno, a metode rada mogu biti individualno i grupno informiranje „face-to face“, telefonska podrška u informiranju, virtualno informiranje putem e-maila, biltena, internetskih portala i društvenih mreža i ostali oblici i primjeri dobre prakse na koje ćemo se osvrnuti u ovoj smjernici.

Da bi osigurali kvalitetu usluge informiranja mladih, bitno je slijediti **Europsku povelju o informiranju mladih**, koja predstavlja temelj za minimalne norme i mjere kvalitete koje bi se trebale uspostaviti u svakoj zemlji (ERYICA, 2018). Zbog lokalnih specifičnosti potreba mladih i konteksta u kojima se provode, usluge informiranja mladih mogu biti veoma različite, ali je važno da slijede spomenuta načela Povelje.

Ovom smjernicom želimo ukazati na važnost informativnog rada s mladima, ulaganja u osnivanje i djelovanje informativnih centara za mlade kao provoditelje europskih standarda za rad u području informiranja mladih i zašto je važno da gradimo **kulturu informiranja mladih** u Hrvatskoj. Također ćemo analizirati probleme i izazove s kojima se suočavaju informativni centri za mlade u Hrvatskoj.

Rad je baziran na analizi postojeće literature i dokumenata uz provedbu i analizu anketnog upitnika i rezultata fokus grupe s akterima u informativnom radu s mladima u RH.

⁵ ERYICA, Europska povelja o informiranju mladih, usvojena u Cascaisu (Portugal) 27. travnja 2018. na 29. sjednici Opće skupštine Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih (ERYICA), hrvatski prijevod: <http://mladi-eu.hr/web/wp-content/uploads/2020/02/European-Youth-Information-Charter-2018-HR.pdf> Povelja je prvi put usvojena 19. studenog 2004. na 15. Skupštini ERYICE a Hrvatska je potpisnica Povelje od 17.4.2012. [dostupna ovdje](#).

2. TEORIJSKI PREGLED

2.1. EU KONTEKST

Na europskoj razini postoje mnoga istraživanja i dokumenti koji ukazuju na važnost informativnog rada s mladima. Glavna ideja razvoja struktura i usluga općeg informativnog rada s mladima je oduvijek bilo **pravo mladih na pristup sveobuhvatnim, objektivnim, razumljivim i pouzdanim informacijama** koje pružaju odgovore na sva njihova pitanja i potrebe (Cangelosi, 2010).⁶ “Ovo pravo mladih na informiranje priznato je u **Općoj deklaraciji o ljudskim pravima**, u **Konvenciji UN-a o pravima djeteta**, u **Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda** te u **Preporukama br. (90) 7, CM/Rec(2010)8 i CM/Rec(2016)7 Vijeća Europe** o informiranju i savjetovanju mladih te o pristupu mladih svojim pravima. To je pravo ujedno osnova za aktivnosti informiranja mladih koje poduzima Europska unija” (ERYICA, 2018). Ovi navedeni dokumenti su uvijek bili i ostali najvažnije reference za informativni rad s mladima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Uvažavajući ove preporuke i političke inicijative, države članice ih provode na nacionalnoj razini i uključuju u svoje vlastite dokumente o politikama.

K tome, Europska komisija, je uključila “Informacije i Konstruktivan dijalog” kao cilj broj 4 među Ciljevima za mlade (European Youth Goals)⁷ u kojim se ističe: “Osigurati da mladi ljudi imaju bolji pristup pouzdanim informacijama, poduprijeti njihove sposobnosti kritičkog vrednovanja informacija i uključivanja u sudionički i konstruktivan dijalog.”

Informiranje se smatra jednim od ključnih elemenata u području rada s mladima u sklopu Europske deklaracije o radu s mladima (Bonski proces) u kojoj se ističe: “...potrebno je imati proaktivnu strategiju koja uključuje promišljanje postojećih struktura za postizanje učinkovitijeg informiranja kako bi se više mladih uključilo u rad s mladima;...”⁸

Na političkoj razini, Vijeće Europe je glavno tijelo koje donosi politike za mlade i prva institucija koja je kreirala dokument o važnosti i principima informiranja i savjetovanja mladih u Europi). Zajedno sa ERYICA-om imaju partnerski sporazum o suradnji još od 1997. godine s ciljem

⁶prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

⁷<https://eupita.eu/2018/09/20/objavljen-prijevod-ciljeva-za-mlade/>

⁸https://www.mobilnost.hr/cms_files/2021/04/1617787165_zavrсна-deklaracija-3rd-eywc-hr.pdf

promoviranja i razvijanja europske suradnje u području informiranja i savjetovanja mladih na način da razvijaju i organiziraju edukacije i edukativne materijale za stručnjake u području informiranja i savjetovanja mladih, da razvijaju visoke standarde usluge, u skladu sa zahtjevima i potrebama zemalja članica Vijeća Europe i ugovornih stranaka Europske kulturne konvencije (Marek i Rupkus, 2015).⁹

ERYICA¹⁰ je nevladina i neprofitna organizacija osnovana 1986. godine sa sjedištem u Luxembourg. Organizacija se sastoji od 38 nacionalnih i regionalnih koordinacijskih tijela i mreža za informativni rad s mladima (vladinih i nevladinih) iz 26 zemalja. Članica ERYICE je i Zajednica informativnih centara za mlade u Hrvatskoj (ZICM)¹¹. Uloga ERYICE je poticati europsku i međunarodnu suradnju u području rada u općem informiranju mladih, razvijati, podržati i promovirati kvalitetno informiranje i savjetovanje mladih na svim razinama i osigurati da se poštuju informacijske potrebe mladih ljudi i principi Europske povelje o informiranju mladih (Sildnik i Simon, 2020)¹².

Informiranje i savjetovanje mladih postoji u većini europskih zemalja kao dio rada s mladima (*youth work-a*). Iznimke su zemlje poput Francuske i Španjolske koje su razvile zaseban nacionalni sustav informativnog rada s mladima kao i priznatost profesije stručnjaka za informiranje mladih. "Način na koji je informativni rad s mladima uspostavljen u svakoj zemlji ovisi uvelike o zakonima koji se tiču mladih, cjelokupne uloge rada s mladima i drugih struktura i sadržaja dostupnih mladim ljudima i onima koji rade s njima i za njih." (Cangelosi, 2010)¹³. Unatoč tomu, postoje neke osnovni principi koje trebaju slijediti svi informativni centri i servisi, a to je **Europska povelja o informiranju mladih** koja sadrži devet načela ili set smjernica za uspostavu kvalitete u području informativnog rada s mladima a to su: nezavisnost, dostupnost, uključivost, utemeljenost na potrebama, osnaživanje, sudjelovanje, etičnost, profesionalnost i proaktivnost. Ova načela predstavljaju minimalnu normu i mjeru kvalitete koja bi se trebala uspostaviti u svakoj zemlji kao sastavan dio politika za mlade. Načela Povelje odnose se i na fizički i digitalni oblik informiranja mladih¹⁴. Za sve organizacije

⁹ prema slobodnom prijevodu M. R. Vihar

¹⁰ Europska agencija za informiranje i savjetovanje mladih, www.eryica.org

¹¹ osnovana 2008.godine u Zagrebu: <https://zajednica-icm.hr/>

¹² prema slobodnom prijevodu M. R. Vihar

¹³ prema slobodnom prijevodu M. R. Vihar

¹⁴ više praktičnih savjeta o primjeni Povelje pogledajte u brošuri *Youth Information Charter* na: <https://www.eryica.org/tools-resources> kao i o prethodnoj Povelji o *online* informiranju mladih donijete 2009. u "Youth Information Starter Kit"-u, 2010.

koje provode različite i kvalitetne informativne usluge za mlade i ispunjavanju 70% kriterija koje se temelje na Europskoj povelji, mogu se prijaviti na oznaku kvalitete koju dodjeljuje ERYICA. Oznaka kvalitete korisna je iz više razloga; za podizanje vidljivosti kvalitete aktivnosti i usluga, za priznavanje stručnjaka u informiranju mladih, kreiranje osviještenosti unutar nacionalnih politika, povjerenje, i sl.¹⁵

2.1.1. Zakonodavni okvir i upravljanje

Postoje različite razine po kojima je **informativni rad s mladima** integriran u nacionalnim politikama za mlade u europskim zemljama. ERYICA i Vijeće EU-a predlažu da se informativni rad s mladima nastoji definirati unutar zakona i strateških dokumenata vlada i da stručnjaci za informativni rad s mladima budu uključeni u oblikovanje i provedbu politika za mlade u državi. Na taj način se osigurava veća stabilnost i održivost u informativnom radu s mladima, te ističu:

“Ovo međutim ne podrazumijeva potrebu da se ova situacija zakonski regulira - dovoljno je da je u praksi **nacionalno koordinacijsko tijelo za informativni rad s mladima** uključeno u oblikovanje i provedbu politike za mlade u državi. Općenito, model zakonskih propisa također uvelike ovisi o ustavu pojedine države - savezna (federativna) država će prepustiti definiranje informativnog rada s mladima federativnim vladama, dok unitarna država i visoka razina centralizacije može biti prepreka da se informativni rad s mladima postavi u zakonodavni okvir. U svim slučajevima gdje se informativni rad s mladima nastoji definirati unutar zakona i strateških dokumenata vlada, osigurava se veća stabilnost i održivost u budućem radu”¹⁶ (Marek i Rupkus, 2015)

Budući da postoje različiti zakonodavni okviri, postoje različiti pristupi upravljanju i koordinaciji u svakoj zemlji. Informativnim centrima za mlade može upravljati jedan nacionalni centar, kroz udruženje centara sa koordinacijskim tijelom, putem tehničkog koordinatora/pomoćnika, kao dio nacionalne agencije, ili u nekim slučajevima, bez koordinacije (Frith et al., 2021).¹⁷

Istaknut ćemo dva primjera dobre prakse u upravljanju i koordinaciji iz dvije europske zemlje, Francuske i Finske.

¹⁵ više na: <https://www.eryica.org/quality-label>

¹⁶ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

¹⁷ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

Francuska

Mreža francuskih info centara za mlade najveća je mreža u Europi. Sastoji se od 1500 regionalnih i lokalnih ICM-ova sa 5000 zaposlenih. Svi zajedno dijele isti logo i koriste iste alate u informiranju mladih. Imaju svoju povelju o informiranju mladih koja je nadopuna Europskoj povelji o informiranju mladih. Samo regionalni info centri koji se nalaze u glavnim gradovima francuskih oblasti (njih 26) zajedno sa organizacijom CIDJ - nacionalnim koordinacijskim tijelom dobivaju 50 posto financijske podrške od francuske vlade. Drugi izvori financiranja su im regionalna i lokalna samouprava i vlastiti prihodi. Lokalni info centri primaju financijsku podršku u potpunosti od općine ili drugih udruga. Francuski sistem primjer je spremnosti države i regionalnih vlasti da ponude nepristrane informacijske usluge mladim ljudima o svim temama koje su im bitne, ne samo u Parizu i regionalnim glavnim gradovima nego i diljem zemlje, u malim gradovima i ruralnim područjima (Marek i Rupkus, 2015).¹⁸

Finska

Koordinatti je nacionalno koordinacijsko tijelo u Finskoj koje upravlja radom u području informiranja i savjetovanja mladih. Primaju godišnju potporu od ministarstva i zapošljava četvero osoba koje zajedno s ministarstvom rade godišnji plan rada i evaluaciju.

Za razliku od Francuske, gdje je inicijativa za osnivanjem ICM-ova došla od francuske vlade, u Finskoj je potreba za definiranjem nacionalne strukture za informativni rad s mladima došla od civilnog sektora i radnika s mladima koji su zagovarali ovo područje rada više od 10 godina. Prvi strateški dokument o razvoju informativnog rada s mladima i potrebu na nacionalnom koordinacijskim tijelom u Finskoj su predali finskom ministru za kulturu u 2003. Dugogodišnji trud i zagovaranje je rezultiralo u 2006. kad je informativni rad s mladima postao dio osnovnih usluga za mlade u ažuriranoj verziji finskog Zakona o mladima.

Informativni centri u Finskoj financiraju se od svojih općina, a isto potiče finski zakon o mladima. Regionalni i lokalni ICM-ovi mogu se prijaviti za financiranje na projekte ministarstva za obrazovanje i kulturu i regionalnih oblasti. Svi slijede Europsku povelju o informiranju mladih kao standard kvalitete. Jedan od kriterija za dobivanje financijske potpore je naglasak na ulozi mladih ljudi u pružanju informativnih usluga (Marek i Rupkus, 2015).¹⁹

¹⁸ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

¹⁹ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

2.2. INDIKATORI NACIONALNE POLITIKE INFORMIRANJA MLADIH

Članice ERYICA-e formulirale su set od 12 pokazatelja za nacionalnu politiku informiranja mladih koje bi trebale služiti donositeljima odluka, službenim tijelima zaduženim za politiku mladih, kao i za ostalim osobama koje su zainteresirane za daljnji razvoj informiranja mladih.

Budući da u Hrvatskoj nemamo nacionalnu strategiju informiranja mladih, a potrebna nam je, donosimo pregled ovih ključnih indikatora koji bi se mogli primijeniti i na rad s mladima općenito (slično ističe i Bonska deklaracija).

Indikator 1: Vladina uloga

Vlada treba razmotriti važnu zadaću informiranja mladih koja je sastavni dio njezine sveukupne politike za mlade za što je potrebno razviti nacionalnu politiku (ili strategiju) koja nastoji razviti cjelovit, koherentan i koordiniran pristup pružanju informacijama mladima u cijeloj zemlji, kako je preporučeno u Zajedničkim ciljevima Europske unije za informiranje mladih. Takav pristup bi trebao uključivati priznavanje neovisnosti servisa za informiranje mladih u ostvarivanju njihovih ciljeva, kao i uspostavljanje odgovarajuće nacionalne koordinacije ili jedinica potpore.

Indikator 2: Zakonodavni okvir informiranja mladih

Pružanje info servisa za mlade trebalo bi imati zakonodavnu osnovu u relevantnim zakonskim regulativama o mladima.

Indikator 3: Stabilno financiranje i osiguranje radnih mjesta

Kako bi mogli pružati svoje usluge na profesionalnoj i održivoj osnovi, servisi za informiranje mladih trebaju biti adekvatno financirani i imati kvalitetno profesionalno osoblje u skladu sa godišnjim (ili višegodišnjim) planom rada i proračunom.

Indikator 4: Jednak pristup za sve

Usluge i servisi informiranja mladih, bilo da se pružaju putem centara za informiranje mladih, ili preko drugih servisa za mlade u drugim strukturama, preko interneta ili drugih medija,

moraju biti dostupne svim mladim ljudima. To podrazumijeva politiku koja se odnosi na implementaciju centara za informiranje mladih, kao i na mjere kojima se osigurava fizički pristup uslugama i korištenje različitih metoda dosega do grupa ili osoba s posebnim potrebama.

Indikator 5: Regionalna i lokalna dimenzija

Nacionalna politika (ili strategija) za informiranje mladih trebala bi imati regionalnu i lokalnu dimenziju kako bi servisi i usluge za informiranje mladih dosegli do maksimalnog broja mladih ljudi. Regionalne i lokalne vlasti trebaju biti aktivno uključene u podržavanju rada u području informiranja mladih.

Indikator 6: Znanstveno istraživanje i stručnost

Politika (ili strategija) informiranja mladih treba se temeljiti na čvrstom poznavanju informacijskih potreba i očekivanja mladih ljudi.

Indikator 7: Inovacija

Usluge i servisi informiranja mladih moraju stalno raditi na poboljšanju kvalitete informacijskih i savjetodavnih usluga i servisa koje pružaju mladima. To zahtijeva da politika (ili strategija) za informiranje mladih promiče inovativnost i potiče refleksiju i od stručnjaka u informiranju mladih i od mladih ljudi o tome kako razviti kreativne načine za zadovoljiti utvrđene kao i nove potrebe i izazove.

Indikator 8: Sudjelovanje mladih ljudi

Promicanje aktivnog sudjelovanja mladih ljudi u informiranju mladih treba bi biti sastavni dio politike (ili strategije) informiranja mladih. Potrebno je stvoriti mogućnosti da mladi ljudi izravno i na konkretan način sudjeluju na svim razinama procesa informiranja mladih, uključujući upravljanje i evaluaciju projekata i usluga.

Indikator 9: Međusektorska suradnja

Sveobuhvatna i koherentna politika informiranja mladih zahtijevat će savjetovanja i suradnju između širokog raspona aktera, uključujući vladine odjele, službene urede za mlade, volonterske organizacije mladih i same mlade ljude. Mogući način je da se uspostavi međusektorsko povjerenstvo ili radna grupa koja ima zadaću razvoja, podupiranja, nadzora i praćenja provedbe nacionalne politike (ili strategije) mladih.

Indikator 10: Kvaliteta usluge

Politika informiranja mladih (ili strategija) trebala bi uključivati mjere za održavanje i razvijanje kvalitete informacijskih i savjetodavnih usluga za mlade. Ove mjere mogu se temeljiti na Europskoj povelji informiranja mladih koja je široko prihvaćena kao skup smjernica u mnogim europskim zemljama ili na drugoj sličnoj nacionalnoj povelji.

Indikator 11: Edukacija

Prioritetna komponenta nacionalne politike informiranja mladih je podrška osnovnom i kontinuiranom osposobljavanju profesionalnog osoblja u informiranju mladih, jer je prisutnost educiranog osoblja preduvjet za uspostavljanje i održavanje visoke razine kvalitete u informacijskim uslugama za mlade ljude.

Indikator 12: Raznolikost u pružanju usluga informiranja

Politika informiranja mladih (ili strategija) trebala bi omogućiti servisima za informiranje mladih da koriste širok spektar komunikacijskih medija i metoda, uključujući vršnjačku pomoć, rad na terenu i suradnju s drugim strukturama (npr. školama) i događajima koje često posjećuju mladi ljudi (Marek i Rupkus, 2015).²⁰

²⁰ prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

2.3. SUVREMENI KONTEKST INFORMATIVNOG RADA S MLADIMA

Informativni rad s mladima razvijao se u skladu s modernizacijom suvremenog društva, a zasigurno najveći utjecaj na nj imao je razvoj interneta. Digitalne tehnologije i internet su olakšale pristup informacijama i učinile ih dostupnijima, ali su ujedno i otežale pretragu za kvalitetnim, razumljivim i pravodobnim informacijama. Mladi su danas “zagušeni” ogromnom količinom dostupnih informacija, koje često i nisu prilagođene za mlade. ERYICA upozorava na pojavu **infodemije** i alarmantan porast dezinformacija povezanih s pandemijom COVID-19. Naglašava da je stručnjake za informativni rad važno konstantno educirati i stvoriti zajednički obrazovni prostor u kojem će različiti stručnjaci ostvariti dijalog i razmjenjivati znanje. Navedeno je osobito važno zbog razvijanja digitalne pismenosti kod mladih kako bi mogli adekvatno pristupiti i pretraživati medijski sadržaj te ga kritički procjenjivati.²¹

Ovdje ćemo se osvrnuti na neka istraživanja koja pokazuju zašto su važni informativni centri za mlade, kojim se sve uslugama i aktivnostima bave, koja je njihova dodana vrijednost društvu i što je okosnica ovog oblika rada s mladima.

ERYICA i Abo Akademi proveli su anketno istraživanje “**Informiranje i savjetovanje mladih u budućnosti: Povećanje informacijskih potreba i trendova**”²² u 2017. godini u kojem je sudjelovalo 6,212 mladih sudionika iz 18 zemalja te su dobiveni odgovori od 33 pružatelja informativne usluge (Sildnik i Simon, 2020). Na temelju rezultata istraživanja, istaknuto je da se info centri za mlade bave sljedećim **temama**: obrazovanje i osposobljavanje, zaposlenje, slobodno vrijeme/dokolica, međunarodna mobilnost, volontiranje, aktivno građanstvo i participacija, zdravlje i dobrobit, medijska i informacijska pismenost, poduzetništvo, rodna ravnopravnost.²³ Kao **offline aktivnosti** koje informativni centri nude su sljedeće: isprintani materijali, *face-to-face* usluge za informiranje mladih, treninzi i radionice za mlade, *offline* oglasi, info štandovi ili info mobilne točke, savjetovanje, *outreach* aktivnosti ili aktivnosti dosega, vršnjačke aktivnosti, centar za mlade, telefonska linija za informiranje²⁴. Kao **online/digitalne alate** koje informativni centri koriste za informiranje i komunikaciju s mladim ljudima su sljedeće: *web stranica, e-mail, Facebook, Instagram, Youtube,*

²¹ Webinar “Media and Information Literacy against the Infodemic Confirmation”, ERYICA, November 11th, 2021

²² “Future youth information and counselling: Building on information needs and trends in Europe” survey report, Abo Akademi i ERYICA, 2018

²³ Teme su navedene redom od najzastupljenije (97.1%) do najmanje zastupljene (80%)

²⁴ Teme su navedene redom od najzastupljenije (94.3%) do najmanje zastupljene (57.1%)

newsletter/online magazine, online kampanje, Facebook messenger, Twitter, online oglasi.²⁵ Na temelju istraživanja istaknuto je da se **mladi uključuju u informiranje** na sljedeće načine: vršnjačke aktivnosti, aktivnosti dosega ("outreach"), suradnja u izradi/dizajnu materijala za informiranje mladih, evaluacija i povratna informacija usluga za mlade, mladi ambasadori (*youth ambassadors*), ostalo (Sildnik i Simon, 2020)²⁶.

Isto istraživanje pokazuje rezultat da je mladima i dalje najdraže primiti informaciju osobnim putem ili **"face-to-face"** od stručnjaka u informiranju u prostoru informativnog centra za mlade, a istu povratnu informaciju smo dobili i od ICM-ova u Hrvatskoj kroz anketni upitnik i fokus grupu. Također istraživanje udruge PRONI (2017) pokazalo je kako su mladi skloni dobivanju informacija od svojih vršnjaka ili pak educiranih mladih ljudi.

2.3.1. Važnost profesionalnog osoblja u informativnom radu s mladima

Glavna okosnica u informativnom radu s mladima na koju se želimo osvrnuti jest stručnjak u informiranju mladih. Zbog potrebe za definiranjem i priznanjem ove profesije ERYICA i Eurodesk razvili su priručnik "YouthInfoComp".²⁷ To je referentni okvir koji propisuje minimum kompetencija koje treba imati stručnjak u informiranju mladih da bi svoj posao obavljao na profesionalan način, a može se primijeniti na različite nacionalne, regionalne i lokalne kontekste.

Stručnjaci u informiranju mladih i ostalo stručno osoblje koje pruža informacije za mlade, pružaju usluge informiranja mladih u različitim okruženjima i mjestima da bi podržali boljitak mladih. Oni su ti koji omogućuju da su informacijske usluge i servisi dostupni, povezani s osobljem i da se realiziraju u prijateljskom okruženju za mlade osobe, upravljaju digitalnim aktivnostima i/ili aktivnostima informiranja osobnim putem na terenu za individualne i grupne korisnike.

Stručnjaci u informiranju mladih pomažu mladim ljudima da donesu svoje vlastite odluke i postanu samostalni i aktivni građani. Cilj stručnjaka u informiranju mladih je:

²⁵ Teme su navedene redom od najzastupljenije (100%) do najmanje zastupljene (54.3%)

²⁶ Teme su navedene redom od najzastupljenije (76,5%) do najmanje zastupljene (8.8%). Prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

²⁷ *Youth information worker competence framework*, 2021

- Pružiti pouzdanu, nepristranu, točnu i *youth friendly* informaciju²⁸
- Omogućiti pristup različitim izvorima i kanalima za informiranje
- Pružiti uvid u opcije dostupne o temama koje su relevantne mladima ljudima;
- Pomoći mladim ljudima u snalaženju sa preopterećenjem informacija suvremenog društva;
- Osigurati da mladi znaju svoja prava, dostupne usluge i kako im pristupiti
- Podržati mlade ljude u procjeni dostupne informacije i njene kvalitete
- Usmjeriti mlade ljude da pronađu najbolje opcije koje su im dostupne i da donesu svoje vlastite odluke
- Ponuditi različite kanale za komunikaciju i razgovor kako bi se izravno podržalo mlade ljude u njihovoj potrazi za informacijama i znanjem;
- Doprinijeti medijskoj i informacijskoj pismenosti mladih ljudi

(Firth et al., 2021)²⁹

Ciljevi stručnjaka u informiranju mladih su i ciljevi informiranja i savjetovanja mladih koji su istaknuti u publikaciji “ERYICA 2020 Informiranje i savjetovanje mladih u Europi. Ista publikacija, u izdanju ERYICE i Vijeća Europe, ukazuje na važnost informiranja i savjetovanja mladih u **preventivnoj funkciji** čime se stvara dodana vrijednost društvu (Sildnik i Simon, 2020).

“Cilj informiranja i savjetovanja mladih nije samo prepoznati potrebe mladih nego i unaprijed uzeti potrebe u obzir i shodno tome pripremiti **preventivne mjere**. Neke od potreba su povezane sa ključnim problemima u društvu, posebice fizičko i mentalno zdravlje, rizično ponašanje, međuljudski odnosi, diskriminacija, građanstvo, aktivno sudjelovanje i pristup društvenim pravima. Samo kad su adekvatno informirani o vlastitim pravima i dužnostima moguće je pronaći svoje mjesto u društvu i biti dobro informiran građanin.” (Sildnik i Simon, 2020)³⁰.

Osim stručnjaka u informiranju mladih važnu ulogu u kvalitetnom informiranju mladih imaju **vršnjaci pomagači**. Anketni rezultati od ERYICE pokazuju da **tri četvrtine** usluga informativnih centara nude vršnjački oblik informiranja mladih. Mladi su za vrijeme svog odrastanja pod

²⁸ Informaciju primjerenu mladima

²⁹ Prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

³⁰ Prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

velikom utjecajem svojih vršnjaka, te su skloniji za informiranje o nekim određenim temama radije prvo upitati svoje vršnjake (Sildnik i Simon, 2020).³¹ Isto su nam potvrdili i ICM-ovi u Hrvatskoj u sklopu istraživanja unutar ovog projekta i PRONI (2017).

2.4. HRVATSKI KONTEKST

Organizirani oblik informativnog rada s mladima u Hrvatskoj počeo se razvijati od 2006. godine zahvaljujući inicijativi organizacija civilnog društva, a ključan korak u razvoju ovog područja je poduzelo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koje je prepoznalo važnost informativnih centara za mlade i potrebu za njima te okupilo nekoliko nevladinih organizacija³² da zajedno surađuju i kreiraju sustav informiranja mladih. Godinu kasnije, 2007., kao rezultat suradnje uspostavila su se 4 regionalna informativna centra za mlade u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu. Udruge, nositeljice projekata Regionalnih informativnih centara za mlade (RICM) su 2008. godine osnovale Zajednicu informativnih centara za mlade u Hrvatskoj (ZICM) s ciljem razvoja sustava informiranja i savjetovanja mladih na nacionalnoj razini. Nacionalna organizacija ZICM, od samog osnivanja pristupa i danas je punopravna članica ERYICE (Marek i Rupkus, 2015).

Ključan korak u razvoju i sustavnoj podršci informativnim centrima za mlade u Hrvatskoj je bilo potpisivanje Europske povelje o informiranju mladih 17. travnja 2012. između Ministarstva socijalne politike i mladih i ERYICE u sklopu nacionalne konferencije "Informacija - uPRAVO sad! - mladi pitaju", koju su organizirali Ministarstvo socijalne politike i mladih i Zajednica informativnih centara za mlade u Hrvatskoj (ERYICA, Vijeće Europe)³³. Potpisivanje Povelje³⁴ bilo je ključno za raspisivanje godišnjih natječaja za financiranje lokalnih, uz dotadašnje financiranje regionalnih info centara za mlade, koji svoj rad s mladima temelje i oblikuju na načelima navedene Povelje. Novu i aktualnu Europsku povelje o informiranju mladih donešenu 2018. u Portugalu, nadležno Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku potpisalo je 9.5.2019. godine.³⁵

³¹ Prema slobodnom prijevodu Morane Rogić Vihar

³² Info Zona iz Splita, UMKI iz Rijeke, PRONI iz Osijeka i Udruga Zamisli iz Zagreba

³³ Prema prijevodu M. Rogić Vihar

³⁴ <https://www.iusinfo.hr/aktualno/dnevne-novosti/12538>

³⁵ <https://demografijaimladi.gov.hr/vijesti-4693/svecano-potpisivanje-europske-povelje-o-informiranju-mladih/4899>

2.4.1. Zakonodavni okvir

U Hrvatskoj, kao u većini europskih zemalja, informativni rad s mladima je integriran u dio rada s mladima. Jedini strateški nacionalni dokument za mlade je **Nacionalni program za mlade** koji je trenutno u izradi za razdoblje od 2022. do 2024. a za njegovu izradu zadužen je Središnji državni ured za demografiju i mlade. U prethodnom, Nacionalnom programu za mlade od 2014. do 2017. ističe se važnost informiranja mladih kroz regionalne i lokalne informativne centre u području 5. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU zajedno sa klubovima i centrima za mlade te se ističu dvije mjere:

„Mjera 5.1.6. pod nazivom „**Podupirati razvoj sustava informiranja i savjetovanja mladih te poticati osnivanje lokalnih informativnih centara za mlade**”

Mjera 5.2.5., koja se naziva „**Informiranje mladih o postojanju instrumenata, organizacija i tijela koji štite njihove interese, osobito tijela na nacionalnoj i županijskoj razini**” kao jedan indikator ima navedeno: „Izrađena posebna info rubrika web stranice ministarstva nadležnog za mlade, namijenjena informiranju mladih o postojanju instrumenata, organizacija i tijela koje štite njihove interese, osobito tijela na nacionalnoj i županijskoj razini”³⁶.

Nadležna nacionalna tijela dosad su potpisala dvije verzije Europske povelje o informiranju mladih i raspisuju godišnje natječaje za financiranje regionalnih i lokalnih informativnih centara u kojem definiraju što su regionalni, a što lokalni informativni centri za mlade. Donosimo grafički prikaz glavnih razlika i sličnosti između ova dva tipa informativnih centara³⁷ kako ga definira Središnji državni ured za demografiju i mlade a na same izazove i probleme s kojima se suočavaju ICM-ovi ćemo se osvrnuti u idućem poglavlju.

³⁶ Nacionalni program za mlade 2014. do 2017., str 63.: <https://demografijaimladi.gov.hr/istaknute teme/mladi-4064/nacionalni-program-za-mlade-4072/4072>

³⁷ Središnji državni ured za demografiju i mlade, Poziv za prijavu projekata usmjerenih mladima za financijsku potporu iz raspoloživih sredstava dijela prihoda od igara na sreću i Državnog proračuna za 2021. godinu, *Upute za prijavitelje*, Datum raspisivanja Poziva: 05. srpnja 2021.: <https://demografijaimladi.gov.hr/vijesti-4693/poziv-za-prijavu-projekata-usmjerenih-mladima/6112>

Razlike između regionalnih i lokalnih informativnih centara za mlade, Tablica 1.

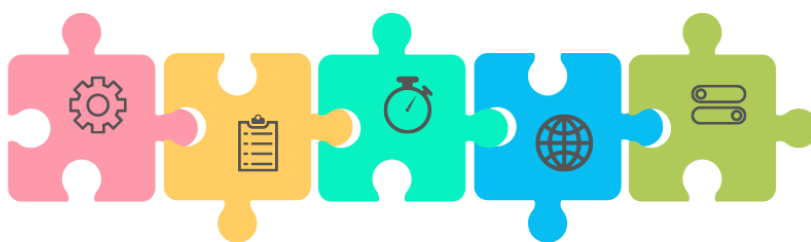
RICM	LICM
Javni prostor koji pruža informativne aktivnosti mladim osobama, sukladno načelima Europske povelje o informiranju mladih, a koji vodi organizacija civilnog društva na regionalnoj razini.	Javni prostor koji pruža informativne aktivnosti mladim osobama, sukladno načelima Europske povelje o informiranju mladih, a koji vodi organizacija civilnog društva na lokalnoj razini.
Pružaju usluge informiranja na području najmanje tri jedinice područne (regionalne) samouprave (županije ili Grada Zagreba).	Pružaju usluge informiranja na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave .
Pružaju usluge najmanje 40 sati tjedno , bez naknade, prema potrebi uključujući i vikende.	Pružaju usluge najmanje 30 sati tjedno , bez naknade, prema potrebi uključujući i vikende.
Pružaju usluge informiranja i savjetovanja mladih iz svih područja interesa mladih.	Pružaju usluge informiranja i savjetovanja u najmanje 3 područja od interesa za mlade.

Zajedničke aktivnosti regionalnih i lokalnih informativnih centara za mlade, Tablica 2.

Imaju mrežne stranice ili portal za informiranje mladih koji pruža širok presjek informacija o mladima, za mlade i pitanja od značaja za mlade, dostupne i jednostavne za korištenje

Pružaju usluge informiranja (individualno, grupno, putem web stranice/portala, promidžbenih materijala, edukacija, seminara, predavanja, tribina, radionica i slično) te informiranja i upućivanja u postojeće stručne službe/usluge/aktivnosti u zajednici

Prikupljaju i distribuiraju informacije od interesa za mlade od mjerodavnih sudionika u zajednici

Provedu aktivnosti usmjerene provedbi Dijaloga EU-a s mladima

Promoviraju Garanciju za mlade te pružaju usluge informiranja i savjetovanja vezano za provedbu Garancije za mlade

Imaju stručno osoblje u informiranju mladih

Pružaju usluge informiranja o programima Razmjene mladih

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

3. PROBLEMI

U ovom poglavlju donosimo analizu stanja problema s kojima se suočavaju udruge koje provode ICM-ove u Hrvatskoj. Radi se o udrugama koje su jako aktivne u radu s mladima u svojim lokalnim zajednicama, jako dobro poznaju lokalne potrebe mladih, kako pristupiti mladima i prepoznaju važnost ove usluge za mlade. Kao izvor informacija za definiranje problema koristili smo rezultate istraživanja koji su se provodili u sklopu projekta "Mreža za aktivaciju mladih"³⁸ i izučavanjem druge literature.

Iako na europskoj razini ICM-ovi postoje već više od pola stoljeća, u Hrvatskoj su se razvili od 2007.godine. Resorno ministarstvo i institucije za mlade u Hrvatskoj dosad su potpisale dvije verzije Europske povelje o informiranju mladih, no taj sustav kvalitete koji je propisan ne prati potrebe udruga koje provode informativni rad s mladima, posebice s mladima u ruralnim sredinama. Donosimo pregled ključnih problema:

1. Nedostatak nacionalne strategije za informativni rad s mladima

U Hrvatskoj ne postoji nacionalna strategija za informativni rad s mladima, odnosno sveobuhvatna strategija koja bi jasno definirala prioritete, metode, alate i uloge u sustavu organiziranog informiranja mladih, a vidjeli smo u teorijskom pregledu da bi trebalo uzeti u obzir 12 ključnih indikatora pri formiranju takve strategije. K tome, nemamo trenutno izrađen ni jedini strateški dokument za rad s mladima, Nacionalni program za mlade (2022. do 2024.), koji je u prethodnom razdoblju sadržavao mjeru poticanja ovog oblika rada s mladima. Nedostatak sustavne nacionalne strategije za informativni rad s mladima utječe i na nedostatak podrške regionalnih i lokalnih vlasti za ovaj oblik rada s mladima, jer ga je u ovom slučaju teže zagovarati, stoga nije rijetkost da regionalni i lokalni programi za mlade u Hrvatskoj ne ističu važnost ovog oblika rada s mladima. Iznimke su samo Gradski program Grada Karlovca³⁹ i Regionalni program za mlade Krapinsko-zagorske županije⁴⁰.

³⁸ Vidi literaturu.

³⁹ <https://carpediem.hr/wp-content/uploads/2021/02/GRADSKI-PROGRAM-ZA-MLADE-za-web.pdf>

⁴⁰ https://www.kzz.hr/sadrzaj/dokumenti/reg-program-za-mlade/KZZ_Regionalni_program_za_mlade_2017_2020.pdf

2. Nedostatak sustavne i kontinuirane financijske podrške za ICM-ove

Sustavno financiranje informativnog rada s mladima krenulo je 2007. godine, od strane Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a od 2013. uključivalo je trogodišnju financijsku potporu za RICM-ove i jednogodišnje financiranje LICM-ova. Pokušali smo prikupiti informacije kako bismo prikazali razvoj financijskih izdvajanja i ulaganja u informativni rad s mladima nažalost nisu nam bili dostupni točni iznosi za grafički prikaz od tog razdoblja nego od 2015. ali nam i ovaj grafički prikaz prikazuje problem, odnosno vidljiv je pad financiranja za informativne centre za mlade u Hrvatskoj od 2017. godine.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike provodilo je natječaj usmjeren mladima koji se financirao iz Državnog proračuna i prihoda od igara na sreću, a koji se sada provodi pri Središnjem državnom uredu za demografiju i mlade. Spomenuti natječaj obuhvaćao je nekoliko različitih prioritetnih područja vezanih za položaj mladih u društvu, pa je tako jedno od financiranih prioritetnih područja u spomenutom natječaju bilo Lokalni i Regionalni info centri za mlade. Navedeno prioritetno područje financirano je kako slijedi u nastavku:

- 2015. godine 4 projekata vrijednosti 900.000,00 kuna;
- 2016. godine 10 projekata udruga ukupne vrijednosti 933.000,00 kuna;
- 2017. godine 12 projekata vrijednosti 1.086.500,00 kuna;
- 2018. godine 11 projekata ukupne vrijednosti 892.000,00 kuna,
- 2019. godine 8 projekata vrijednosti 700.000,00 kuna.
- 2021. godine 4 projekta vrijednosti 443.346,00 kuna.⁴¹

⁴¹ Podaci dobiveni od Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike 2021.

Grafički prikaz 1

Osim smanjenja proračuna za informativni rad s mladima drugi problem jest što isti natječaj propisuje odobravanje i ugovaranje samo jednog projekta, pa udruge koje su već provodile projekte centara za mlade, info centara i klubova za mlade i druge projekte iz prioriternih područja moraju odabrati koji će projekt od njih odabrati za prijavu, što ih stavlja u težak položaj, posebice ako su do tada dugi niz godine provodile kvalitetne projekte te su mladi u njihovim lokalnim zajednicama navikli na tu vrstu usluge.

Ova kriza financiranja je značajno utjecala na kvalitetu i razvoj informativnog rada s mladima u Hrvatskoj, a donosimo pregled konkretnih problema koje su nam istaknuli akteri u informativnom radu s mladima u anketnom upitniku i u fokus grupi:

- **Mladi u ruralnim sredinama i otocima zakinuti za osobni pristup u informiranju.**

Financijska sredstva projekta su vrlo često nedostatna za kontinuirani rad u ruralnim sredinama i otocima. Iz tog razloga su mladi u ruralnim mjestima zakinuti za osobni pristup u informiranju te je problem osigurati jednakost pristupa uslugama informiranja mladih tj. primijeniti načelo ili standard dostupnosti. Ovaj problem se posebice odnosi na regionalne informativne centre. Ističemo primjer Regionalnog informativnog centra Osijek kojeg provodi

udruga PRONI koji svojim radom pokrivaju 5 županija i koji su prije smanjenja financijske podrške za RICM-ove provodili najmanje dvije aktivnosti godišnje u svakoj od županija (kao što je info karavana i vršnjačka parlaonica) i osnaživali udruge mladih u tim županijama.

➤ **Nemogućnost zadržavanja stručnog osoblja zbog nestabilnosti radnog mjesta**

Jedna od posebnosti ICM-ova jest da imaju educirano stručno osoblje koje je osposobljeno za rad “face-to-face” u različitim fizičkim (i virtualnim) okruženjima. Zbog problema u kontinuiranom financiranju gubi se kvalitetno osoblje jer se ne može osigurati stabilnost radnog mjesta.

➤ **Nemogućnost razvoja usluga informiranja mladih i nemogućnost dobivanja oznake kvalitete od strane ERYICE**

ICM-ovi ne mogu ni razvijati kvalitetu svojih raznovrsnih usluga niti biti prepoznatljivi bez kontinuirane financijske podrške. Ovu činjenicu se često ističe u publikacijama od strane ERYICE.

➤ **Problemi u primjeni načela Europske povelje o informiranju mladih**

Europske standarde u informiranju mladih je nemoguće primijeniti ako nemamo osigurana dostatna financijska sredstva za rad i stručno osoblje.

➤ **Problem održivosti info centara za mlade**

Zbog trenutne krize financiranja upitna je održivost informativnog rada s mladima u Hrvatskoj.

3. Nedostatak edukacije za stručno osoblje

Ono što su nam istaknuli radnici s mladima kroz anketni upitnik, fokus grupu i panel raspravu da im je jako potrebna stručna edukacija.⁴² U Hrvatskoj nažalost ne postoji kontinuitet u pružanju edukacije na godišnjoj razini. Jedan od sudionika u fokus grupi je istaknuo da bi bilo idealno kad bi edukacije organizirala krovna organizacija ZICM kroz sustav ERYICE, a financirao Središnji državni ured za demografiju i mlade, kao partner u

⁴²Panel rasprava “Važnost informativnog rada s mladima” 26.11.2021. Samobor, Fokus grupa ožujak 2022.

daljnjem razvoju informativnog rada s mladima u Hrvatskoj. To bi znatno utjecalo na kvalitetu informativnog rada s mladima i na održivost ICM-ova.

4. Nedostatak sustavne i kontinuirane financijske podrške za Zajednicu informativnih centara za mlade u Hrvatskoj (ZICM)

ZICM bi trebala biti **formalna i krovna i praktična okosnica informativnog rada s mladima** u Hrvatskoj. Međutim, ZICM ne dobiva nikakvu financijsku podršku od resornih institucija i nema niti jednu zaposlenu osobu. Članstvo u ERYICI-i se dugi niz godina financira isključivo od članarina članica ZICM-a koje nisu zadovoljne s nedostatkom sustavne i trajne financijske podrške za ZICM, što je zapravo europski standard, a vidjeli smo i u teorijskom pregledu kod primjera Francuske i Finske.

“Hrvatska kao potpisnica EU povelje bi trebala financirati jednu krovnu organizaciju, minimum jednu zaposlenu osobu i to staviti kao budžetnu stavku u proračun.” (fokus grupa, ožujak 2022.)

Drugo, spomenuti natječaj Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade iz 2021. spominje:

“Prijavitelji kojima se odobre financijska sredstva za provedbu projekta Lokalni informativni centar za mlade dužni su osigurati voditelju projekta stjecanje certifikata koji se stječe po završetku edukacije koju organizira Zajednica informativnih centara za mlade u Hrvatskoj prema standardima ERYICA-e (Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih) čime se jamči ujednačena razina kvaliteta informiranja mladih.”⁴³

Navedeni kriterij je neodrživ jer ZICM nema financijska sredstva za provedbu treninga niti dobiva financijsku podršku za isto od navedene institucije koja propisuje navedeni kriterij.

Sudionici istraživanja smatraju da bi rješenje ovog problema puno pomoglo u budućem razvoju kvalitete ICM-ova u Hrvatskoj.

⁴³ <https://demografijaimladi.gov.hr/vijesti-4693/poziv-za-prijavu-projekata-usmjerenih-mladima/6112>

4. PRIMJERI DOBRE PRAKSE IZ HRVATSKE

U Hrvatskoj imamo udruge koji svojim primjerom rada pružaju odlične primjere dobre prakse u informativnom radu s mladima – naročito u primjeni pozitivnih primjera primjene načela Europske povelje o informiranju mladih i međusektorske suradnje. Iz spomenutog anketnog upitnika ističu se primjeri udruge **PRONI** Centra za socijalno podučavanje Osijek koja provodi Regionalni informativni centar za mlade Osijek i udruge **Info Zona** koja provodi Regionalni info-centar za mlade Split te primjer hrvatske **Eurodesk** mreže.

Ovim primjerima želimo dokazati da u Hrvatskoj postoje udruge koje kvalitetno informiraju mlade sa inovativnim metodama i dugogodišnjim praksama, te ne zaostaju, već dapače pružaju dobar primjer i u širem europskom kontekstu.

4.1. PRONI, Centar za socijalno podučavanje Osijek, Regionalni info-centar za mlade Osijek

Primjeri dobre prakse kojim se ističe PRONI su:

- **Brošura “Preporuke za informiranje mladih na području Grada Osijeka”.**

Riječ je o priručniku koji je proizašao iz projekta ABECEDA Informiranja mladih (2018. godina) kroz program Erasmus+, a namijenjen je svima koji rade s mladima, kako bi unaprijedili informiranje mladih (institucije, organizacije, udruge). Preporuke su rezultat svih aktivnosti, gdje su mladi, kroz istraživanje i radionice Infolovke, izrazili na koji način žele biti informirani o temama od njihovog interesa i značaja. Provedenim istraživanjem PRONI je došao do zaključka kako je mladima najbitnije dobiti kratku, sažetu i jasnu informaciju uz vizualnu sliku, ukoliko je riječ o publikaciji. S obzirom da su dio digitalne generacije, društvene mreže igraju presudnu ulogu u njihovom informiranju (PRONI, 2018).

- **Savjetodavni odbor RICM-a - Značaj međusektorske suradnje**

Savjetodavni odbor RICMA-a je primjer dobre prakse umrežavanja, kojim se pokazuje kako je moguća međusektorska suradnja s ciljem poboljšanja programa, aktivnosti i usluga za mlade na području grada Osijeka. Savjetodavni odbor se sastaje minimalno 2 puta godišnje u širem sastavu, a komunikacija i suradnja s manjim brojem članova (čije je područje djelovanja

programski srodnije) i češće, s ciljem razmjene informacija, planiranja, pripreme i realizacije godišnjeg **sajma „Informiranje mladih Osijeka“** te većine edukativno informativnih radionica. Potreba ove skupine je zasnovana prvenstveno na razmjeni informacija u području rada s mladima te sa bržim plasiranjem informacija do mladih. Savjetodavni odbor u samim počecima rada pokazao se kao odlična gradska „mreža“ djelatnika koji rade sa mladima, u samom startu informacije su brže kretale od ustanova do udruga i obrnuto te su na taj način dolazile do što većeg broja mladih. Međusobna komunikacija uključenih u ovaj proces, relevantna je za prijenos znanja, iskustava, promišljanja i stvaranje zajedničkih stavova i zaključaka, ali je i platforma za razvoj novih, zajedničkih aktivnosti (Jelenić, 2016).⁴⁴

➤ **Europska povelja o informiranju mladih, načelo: SUDJELOVANJE**

PRONI je posvetio posebnu pažnju vršnjačkoj podršci u informiranju mladih, odnosno često uključuju mlade da informiraju svoje vršnjake na način koji je primjeren njima, na način da sami kroz osobno iskustvo prenose informacije ili da koriste npr. društvene mreže - mladi volonteri kreiraju objave (uz njihovu podršku) na stranicama društvenih mreža, komuniciraju s mladima i slično. Ovo je jedan po pozitivnih primjera primjene načela “Sudjelovanje” Europske povelje o informiranju mladih jer mladi ljudi sudjeluju u izradi, širenju i vrednovanju informiranja mladih na različitim razinama i u različitim oblicima.

4.2. INFO ZONA; Regionalni info-centar za mlade Split

Pozitivne primjere u primjene načela Europske povelje o informiranju mladih u Hrvatskoj svakako pruža udruga Info Zona iz Splita i to u primjeni dva načela, a to su:

➤ **PROAKTIVNOST I DOSTUPNOST**

Info zona posebnu pozornost posvećuje praćenju trendova u informiranju mladih, odnosno važnosti načela Europske povelje o informiranju mladih da usluge informiranja mladih budu dostupne, privlačne i vidljive mladim ljudima. Realizirali su **jedini portal za mlade u Hrvatskoj**, kontinuirano razvijaju najveći *online* kalendar događanja (kalendar.infozona.hr) u široj

⁴⁴ Savjetodavni odbor čini 12 članova a to su: Grad Osijek, Agencija za razvoj, Osječko-baranjska županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Policijska uprava Osječko-baranjska, Odsjek za prevenciju, Sveučilište J.J. Strossmayera, Odjel za kulturologiju, Medicinski fakultet, Studij sestrinstva, Ekonomska i upravna škola, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, SOS Zajednica mladih, D Kolektiv / Volonterski centar Osijek, Crveni križ, Studentski radio UNIOS / Osječka televizija.

splitskoj okolici. Ključan podatak jest da na društvenim mrežama imaju više od 20 tisuća korisnika, a imaju i 8 tisuća *newsletter* pretplatnika. Prateći trendove, kroz 15 godina djelovanja realizirali su i **televizijsku emisiju za mlade** Stimulator koja se emitirala u programu lokalne televizije TV Jadran, kreirali su video priloge koji su se prikazivali na lokalnim televizijama te **tiskani magazin za mlade**, a realizirali su i **radijsku emisiju Info zona na radiju**. Radio emisija se devet godina emitirala u programu HR Radio Splita, a od 2016. godine u programu Radio Sunca. Nastavljajući pratiti trendove u informiranju mladih, od kraja 2020. realiziraju **podcast "U Zoni" u kojem ugošćujemo goste iz različitih područja od interesa za mlade**. Epizode objavljuju na *YouTube* kanalu te na audio platformama *Spotify* i *Podbean*.

4.3. Eurodesk mreža u Hrvatskoj

Hrvatska Eurodesk mreža jedna je od najboljih primjera prakse rada na europskoj razini te višegodišnje dobivaju posebne pohvale i europske nagrade za najbolje informativne aktivnosti u sklopu velike europske kampanje *Time to move*. Primjer nagrada i pohvala su dobile udruge Alfa Albona iz Labina, UMKI - Regionalni informativni centar za mlade Rijeka i CINAZ iz Zadra. Eurodesk je europska informacijska mreža koja daje besplatne, kvalitetne i provjerene informacije o mobilnosti za mlade, promiče Erasmus+, Europske snage solidarnosti i ostale programe međunarodne mobilnosti te potiče aktivno građanstvo i informira o politikama za mlade. Europska mreža Eurodesk sastoji se od središnjeg ureda u Bruxellesu, 38 nacionalnih ureda u 36 zemalja te oko 1600 lokalnih i regionalnih multiplikatora. Eurodeskov centar u Hrvatskoj dio je Agencije za mobilnost i programe Europske unije. Multiplikatori Eurodeska informativni su centri i organizacije koje izravno rade s mladima, informiraju i savjetuju o mogućnostima za međunarodnu mobilnost. Eurodesk mreža u Hrvatskoj sastoji se od 16 udruga članica⁴⁵, među kojima je i 10 članica ZICM-a.

Mnogi informativni centri za mlade u istraživanjima unutar ovog projekta istaknuli su Eurodesk kao primjer dobre prakse u primjeni Europske povelje o informiranje mladih, primjer dobre koordinacije i umreženosti, dugoročne financijske stabilnosti i kontinuiteta, nagrada i pohvala za uloženi trud i osigurane stručne edukacije. Istaknuli su i primjer Eurodeska kao dobrog smjera u kojem bi trebala ići i ZICM u Hrvatskoj.

⁴⁵ Informativni letak "Eurodesk: Informacija za mlade", izdanje Agencija za mobilnost i programe EU, Zagreb 2021. Više o Eurodesk-u na www.eurodesk.eu

4.4. Najučinkovitije metode koje provode ICM-ovi u Hrvatskoj

Ističemo neke najučinkovitije metode koje provode ICM-ovi u Hrvatskoj:

- **Individualni pristup „face to face“** - najučinkovitija metoda, posebno iz razloga što se mladima može direktno pomoći u pronalaženju i prilagođavanju informacija svojim potrebama. Dodatno, ova metoda omogućava direktan kontakt, opetovane posjete i mogućnost pomoći mladima u razvoju socijalnih vještina, odnosno osobnom razvoju i uključivanju u razvoj zajednice;
- **Online informativke** (kratke video prezentacije, animacije, filmovi koje za cilj imaju približiti mladima neku temu na njima prihvatljivi način koristeći se internetom i Youtube kanalom;
- **Informativke** (informativne radionice i prezentacije);
- **Vršnjačko informiranje** - prenošenja informacija, ali i iskustava u prostorima na kojima se okupljaju mladi (škole, javne površine, kafići i klubovi i sl.);
- **Informiranje putem neprofitnog medijskog programa** - portal, radio emisija, tiskani magazin, YouTube kanal s audio/video zapisima;
- **Informativne karavane** - u dogovoru sa školama, fakultetima i drugim zainteresiranim dionicima mladi se u 15 do 20 minuta informiraju o različitim temama koje su njima interesantne. Nakon informativne karavane, organizirana su savjetovanja i daljnja informiranja u prostoru info centra;
- **„Pop-up“ informiranje** - kratke akcije informiranja na mjestima gdje se okupljaju mladi;
- **Informiranje preko mobilnih točaka** – mobilne točke su mjesta na kojima se postavlja mobilni štand s promotivnim, informativnim i edukativnim materijalima. Mobilne točke se postavljaju po potrebi na mjesta koja su od interesa za mlade (koncerti, festivali i druga događanja zanimljiva mladima) te u srednjim školama, npr. Info bicikl udruge Carpe diem (Jelenić, 2016).

5. ZAKLJUČAK

Rad u području informiranja i savjetovanja mladih sastavni je dio dokumenata i politika za mlade koje poduzima Europska unija koja priznaje pravo mladih na potpunu, pouzdanu i razumljivu informaciju. Zbog različitih zakonodavnih okvira pojedinih zemalja članica, informativni rad s mladima je različito integriran u pojedine politike zemalja. Ovo područje rada s mladima iznimno je važno za osobni i profesionalni razvoj mlade osobe, a k tome ima i preventivnu društvenu funkciju.

Kvalitetan informativni rad s mladima uzima u obzir raznolike informacijske potrebe mladih i geografske, socijalne te ostale prepreke koje mogu spriječiti mlade da fizički posjećuju ICM-ove. Zbog toga je za kvalitetu rada bitan doseg usluga informiranja („outreach“) koji uz informiranje u fizičkom prostoru i digitalne oblike informiranja uključuje i metode informiranja mladih na terenu ili na „njihovom teritoriju“ (PRONI 2017). Važna okosnica rada su stručnjaci u informiranju mladih i vršnjaci pomagači koji su prethodno educirani i koji mogu znatno pomoći u razvoju i vidljivosti informativnih centara za mlade.

U hrvatskom kontekstu, nadležne institucije za mlade su dosad potpisale dvije verzije Europske povelje o informiranju mladih, no vidjeli smo iz pregleda problema udruga koje provode informativni rad s mladima, konkretnije informativnih centara za mlade, da financijska podrška ne prati potrebe udruga, naročito onih udruga koji rade s mladima u ruralnim sredinama. Zbog nedostatka razvijenih nacionalnih strategija i sustavnog financijskog ulaganja u informativni rad s mladima trenutno je upitna kvaliteta informativnog rada s mladima kao i sama dugoročnost i održivost informativnih centara za mlade u Hrvatskoj.

Dosadašnjim primjerima dobre prakse i kvalitetnih metoda u informativnom radu s mladima istaknutim u ovoj smjernici udruge su pokazale da je važno ulagati u informativne centre za mlade i primjenu europskih standarda u informiranju mladih u praksi jer je mladima ova vrsta usluge prijeko potrebna.

Naše preporuke u ovoj smjernici odnose se na donositelje odluka i za predstavnike organizacija civilnog društva koji su aktivni kroz udruge.

6. PREPORUKE

Preporuke za unapređenje razvoja informativnog rada s mladima

6.1. Preporuke za donositelje odluka

- Potrebno je kreirati sveobuhvatnu nacionalnu strategiju koja će jasno definirati prioritete, metode, alate i uloge u sustavu organiziranog informiranja mladih
- Osigurati sustavnu, dugoročnu i stabilnu financijsku podršku za informativni rad s mladima na svim razinama, podržavati rad i poticati razvoj novih ICM-ova uvažavajući geografsku ravnomjernost
- Ulagati u stručne edukacije profesionalnog osoblja u informiranju mladih (od ERYICA-e)
- Osigurati direktno financiranje od strane države za članstvo u ERYICA-i i svakodnevni rad krovne organizacije za rad na informiranju mladih, Zajednice informativnih centara za mlade u Hrvatskoj (ZICM)
- Osigurati da stručnjaci za informiranje mladih budu uključeni u oblikovanje i provedbu politika za mlade u državi

6.2. Preporuke za udruge

- Uspostaviti model međusektorske suradnje na lokalnoj i regionalnoj razini s ciljem razvijanja kvalitete informativnog rada s mladima i kulture informiranja mladih (npr. sa odgojno-obrazovnim ustanovama, predstavnicima medija, lokalnom samoupravom, itd).
- Razvijati učinkovit model prijenosa informacija između organizacija civilnog društva.

- Podići vidljivost i doseg aktivnosti i usluga kroz inovativne metode i pristupe informiranju mladih u skladu s potrebama mladih u lokalnoj zajednici.
- Uključivanje mladih u oblike vršnjačke podrške u informiranju mladih uz pružanje prethodne edukacije.

7. POPIS PRILOGA:

1. Razlike između regionalnih i lokalnih informativnih centara za mlade, Tablica 1

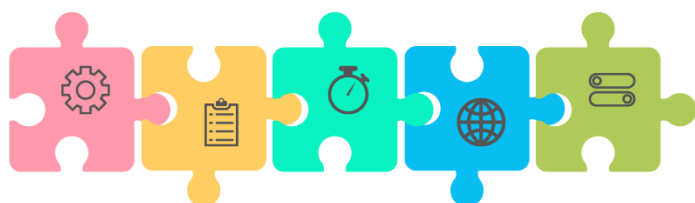
RICM	LICM
Javni prostor koji pruža informativne aktivnosti mladim osobama, sukladno načelima Europske povelje o informiranju mladih, a koji vodi organizacija civilnog društva na regionalnoj razini.	Javni prostor koji pruža informativne aktivnosti mladim osobama, sukladno načelima Europske povelje o informiranju mladih, a koji vodi organizacija civilnog društva na lokalnoj razini.
Pružaju usluge informiranja na području najmanje tri jedinice područne (regionalne) samouprave (županije ili Grada Zagreba).	Pružaju usluge informiranja na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave .
Pružaju usluge najmanje 40 sati tjedno , bez naknade, prema potrebi uključujući i vikende.	Pružaju usluge najmanje 30 sati tjedno , bez naknade, prema potrebi uključujući i vikende.
Pružaju usluge informiranja i savjetovanja mladih iz svih područja interesa mladih.	Pružaju usluge informiranja i savjetovanja u najmanje 3 područja od interesa za mlade.

2. Zajedničke aktivnosti regionalnih i lokalnih informativnih centara za mlade, Tablica 2.

Imaju mrežne stranice ili portal za informiranje mladih koji pruža širok presjek informacija o mladima, za mlade i pitanja od značaja za mlade, dostupne i jednostavne za korištenje

Pružaju usluge informiranja (individualno, grupno, putem web stranice/portala, promidžbenih materijala, edukacija, seminara, predavanja, tribina, radionica i slično) te informiranja i upućivanja u postojeće stručne službe/usluge/aktivnosti u zajednici

Prikupljaju i distribuiraju informacije od interesa za mlade od mjerodavnih sudionika u zajednici

Provedu aktivnosti usmjerene provedbi Dijaloga EU-a s mladima

Promoviraju Garanciju za mlade te pružaju usluge informiranja i savjetovanja vezano za provedbu Garancije za mlade

Imaju stručno osoblje u informiranju mladih

Pružaju usluge informiranja o programima Razmjene mladih

3. Grafički prikaz 1

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

8. LITERATURA

E-knjige:

1. Cangelosi, Alexandra. 2010. Youth Information Starter Kit (Priručnik za uspostavljanje ICM-a). Vijeće Europe. Dostupno na: www.eryica.org
2. Ivanovskis Marek i Evaldas Rupkus. 2015. Compendium on National Youth Information and Counselling Structures, ERYICA i Vijeće Europe. Dostupno na: www.eryica.org
3. Frith Audrey, Eva Reina, Imre Simon, Safi Sabuni. 2021. "YouthInfoComp, European competence framework for youth information workers", ERYICA i Eurodesk. Dostupno na: [www.eryica.org: https://static1.squarespace.com/static/59ab1130ff7c50083fc9736c/t/615d970f925808368aae996b/1633523472250/InfoYouthComp_061021.pdf](https://static1.squarespace.com/static/59ab1130ff7c50083fc9736c/t/615d970f925808368aae996b/1633523472250/InfoYouthComp_061021.pdf)
4. Sildnik Hannes, Imre Simon. 2020. "YI 2020, Youth Information and Counselling in Europe in 2020", ERYICA. Dostupno na: www.eryica.org
5. Jelenić, Goran. 2016. Priručnik "Metode i primjeri rada s mladima u području informiranja i savjetovanja mladih", PRONI Centar za socijalno podučavanje, Vukovar. Dostupno na: https://issuu.com/pronicentar/docs/primjeri_dobre_prakse_rada_s_mladim
6. PRONI Centar za socijalno podučavanje, 2018. Publikacija "Preporuke za informiranje mladih na području grada Osijeka", projekt "Abeceda informiranja mladih". Osijek: PRONI. Dostupno na: <http://proni.hr/wp-content/uploads/2018/06/PREPORUKE-ZA-INFORMIRANJE-MLADIH.pdf>

Dokumenti:

1. ERYICA 2018, Europska povelja o informiranju mladih (hrvatski prijevod): <http://mladi-eu.hr/web/wp-content/uploads/2020/02/European-Youth-Information-Charter-2018-HR.pdf>

2. Nacionalni program za mlade od 2014. do 2017.:
<https://demografijaimladi.gov.hr/istaknute-teme/mladi-4064/nacionalni-program-za-mlade-4072/4072>
3. Europska konvencija o radu s mladima:
https://www.mobilnost.hr/cms_files/2021/04/1617787165_zavrsna-deklaracija-3rd-eywc-hr.pdf
4. Europski ciljevi za mlade: <https://eupita.eu/2018/09/20/objavljen-prijevod-ciljeva-za-mlade/>

Istraživanja:

Istraživanja u sklopu projekta Mreža za aktivaciju mladih

1. Anketni upitnik u digitalnom obliku provela Morana Rogić Vihar, istraživač na projektu, od 18.10.2021. do 5.11.2021. za sve članice Zajednice Informativnih centara za mlade Hrvatska koju čini četvero regionalnih i osam lokalnih informativnih centara za mlade i dodatno za jednu udrugu koja nije članica ZICM-a ali dugogodišnje provodi županijski informativni centar za mlade.
2. Metoda fokus grupe putem "online" platforme Zoom u kojoj su sudjelovali stručnjaci u informativnom radu s mladima iz 2 RICM-a i 2 LICM-a iz Hrvatske, ožujak 2022, istraživač Morana Rogić Vihar
3. Agencijsko anketno istraživanje u sklopu projekta Mreža za aktivaciju mladih na uzorku od 1000 mladih osoba u dobi od 18 do 30 godina, 51,2 % muškog a 48,8 % ženskog spola.
4. Fokus grupe putem "online" platforme Zoom u kojoj su sudjelovali mladi od 15 do 30 godina, radnici s mladima i organizacije s mladima. Provedene su 72 fokus grupe za mlade sudionike iz cijele Hrvatske. U prosjeku su 4 osobe bile u jednoj fokus grupi, iako je njihov raspon bio od 2 do 9. Sudjelovalo je 309 mladih, 89 muškog i 220 ženskog spola.

Istraživanja iz strane literature:

“Future youth information and counselling: Building on information needs and trends in Europe”, Abo Akademi i ERYICA, 2018. - Publikacija “YI 2020, Youth Information and Counselling in Europe in 2020”, Vijeće Europe i ERYICA, prosinac 2020

Razno:

Informacije s panel rasprave “Važnost informativnog rada s mladima” u održanog 26.11.2021. u Samoboru 2021.

Informativni letak “Eurodesk: Informacija za mlade”, izdanje Agencija za mobilnost i programe EU, Zagreb 2021. Više o Eurodesk-u na www.eurodesk.eu

Webinar “Media and Information Literacy against the Infodemic Confirmation”, ERYICA, November 11th, 2021

Bilješke o informiranju sa sedam regionalnih konferencija pod nazivom “Položaj mladih u Hrvatskoj u odnosu na aktivaciju i uključenost u lokalnoj zajednici” (Gospić, Zagreb, Zadar, Daruvar, Zabok, Osijek i Novo Čiče) i tri okrugla stola pod nazivom „Važnost ulaganja u mlade kao nositelje budućih procesa u zajednici!“ (Tinjan, Šibenik i Vukovar).

Web članak/izvori:

<https://www.iusinfo.hr/aktualno/u-sredistu/12538>

<https://demografijaimladi.gov.hr/vijesti-4693/svecano-potpisivanje-europske-povelje-o-informiranju-mladih/4899>

<https://demografijaimladi.gov.hr/vijesti-4693/poziv-za-prijavu-projekata-usmjerenih-mladima/6112>

